

Wymagania edukacyjne z języka polskiego w klasie VII

Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
Uczeń:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobłą, oraz:	Uczeń: potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
<ul style="list-style-type: none"> • opisuje obraz • podaje nazwy barw użytych przez malarza 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego bohaterowie przedstawieni na obrazie mają zasłonięte twarze 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia skojarzenia związane z obrazem 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje znaczenie barw • wyraża swoją opinię na temat obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat komentarza artysty odnoszącego się do jego dzieł • porównuje obraz z innymi tekstami kultury poruszającymi temat miłości
<ul style="list-style-type: none"> • referuje treść wiersza • określa rodzaj literacki utworu • wskazuje podmiot liryczny w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • określa funkcję zwrotów do adresata 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje znaczenie wiersza • wyjaśnia sens puenty utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat sprzeczności zaprezentowanych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat przyczyn i sensu lęku przed miłością
<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść danych fragmentów • przyporządkowuje tekst do właściwego rodzaju literackiego i uzasadnia swój wybór 	<ul style="list-style-type: none"> • określa rodzaj narracji • charakteryzuje główną bohaterkę • wskazuje w utworze cechy literatury fantastycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia funkcję elementów fantastycznych dla wymowy danych fragmentów 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje znaczenie danych fragmentów 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat skutków zetknięcia z cierpieniem • wypowiada się na temat różnych rodzajów miłości, wskazując przykłady z wybranych tekstów kultury
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze elementy biografii Juliusza Słowackiego • umiejscawia romantyzm w czasie 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze cechy epoki romantyzmu 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje twórczość Juliusza Słowackiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje powiązania pomiędzy twórczością Juliusza Słowackiego a światopoglądem epoki 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje obraz Friedricha pod kątem cech romantycznych
<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść dramatu • wskazuje cechy dramatu • określa czas i miejsce zdarzeń • dokonuje podziału bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje w punktach historię zbrodni Balladyny • charakteryzuje Balladynę • charakteryzuje Goplanę 	<ul style="list-style-type: none"> • określa funkcję świata fantastycznego w utworze • charakteryzuje różne sposoby sprawowania władzy 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega tragizm tytułowej bohaterki • wyjaśnia symboliczne znaczenie korony Popielów 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje wskazany plakat teatralny • formułuje na podstawie dramatu uniwersalne prawdy o

na bohaterów realistycznych i bohaterów fantastycznych	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje sceny komiczne i tragiczne omawia cechy gatunkowe tragedii 	<p>przedstawione w utworze</p> <ul style="list-style-type: none"> określa funkcję ironii w dramacie opisuje ewolucję Balladyny 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje scenę sądu i śmierci tytułowej bohaterki 	<p>ludzkiej psychice</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia nawiązania kulturowe obecne w dramacie
<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje treść danych fragmentów utworu określa rodzaj literacki fragmentów utworu 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat narracji fragmentów utworu wypowiada się na temat uczucia łączącego bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> omawia emocje bohaterów interpretuje tytuł 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje sposób, w jaki bohaterowie mówią o chorobie 	<ul style="list-style-type: none"> podjmuje dyskusję na temat opłacalności emocjonalnego zaangażowania się, w sytuacji gdy istnieje ryzyko utraty kochanej osoby
<ul style="list-style-type: none"> przedstawia elementy kompozycji wypowiedzi argumentacyjnej wskazuje cechy dobrze skomponowanego tekstu wymienia cechy składające się na wewnętrzną spójność wypowiedzi organizuje tekst, nie zawsze zachowując logikę 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje plan wypowiedzi argumentacyjnej porządkuje podaną wypowiedź wskazuje w podanym tekście zdanie główne akapitu tworzy wewnętrznie uporządkowane wypracowanie o umiarkowanym stopniu spójności 	<ul style="list-style-type: none"> koryguje dane wypracowanie formułuje wstęp do wypracowania tworzy wewnętrznie uporządkowane, na ogół spójne wypracowanie 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy wewnętrznie uporządkowane, spójne wypracowanie 	
<ul style="list-style-type: none"> odróżnia argument od przykładu w podanym tekście wskazuje tezę, argumenty i przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje argumenty do podanej tezy 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady do argumentów 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje wypowiedź o wnikliwej i konsekwentnej argumentacji, popartą trafnymi przykładami 	
<ul style="list-style-type: none"> omawia specyfikę teatru starożytnej Grecji wyjaśnia znaczenie terminu <i>przedstawienie realistyczne</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje zmiany, jakie zaszły w rozwoju teatru rozpoznaje elementy języka teatru w przedstawieniu omawia specyfikę teatru elżbietańskiego 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje cechy teatru antycznego obecnego współcześnie omawia relacje pomiędzy dramatem a teatrem omawia specyfikę teatru współczesnego wyjaśnia znaczenie terminu <i>przedstawienie awangardowe</i> 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje wybrane przedstawienie teatralne 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat roli reżysera w interpretacji tekstu dramatycznego podjmuje dyskusję na temat granic wolności reżysera w interpretacji tekstu dramatycznego pisze recenzję przedstawienia teatralnego
<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: <i>głoska, spółgłoska, samogłoska</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcję głoski <i>i</i> w podanych wyrazach 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje poprawnego podziału wyrazu 	<ul style="list-style-type: none"> koryguje błędną wymowę wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> układa zdania ćwiczące wymowę

<p><i>litera</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • dokonuje podziału wyrazu na głoski • wskazuje w wyrazie samogłoski i spółgłoski 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje wymowę wyrazu i wskazuje różnice pomiędzy wymową a pisownią • na ogół poprawnie wymawia wyrazy 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie wymawia wyrazy 		
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>upodobnienia fonetyczne, ubezdźwięcznienia, udźwięcznienia, upodobnienia wsteczne i postępowe, upodobnienia wewnątrzwyrazowe, upodobnienia międzywyrazowe, utrata dźwięczności w wygłosie, uproszczenie grupy spółgłoskowej</i> • wskazuje spółgłoski powodujące upodobnienia 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje kierunek upodobnienia w podanych wyrazach • wskazuje upodobnienia międzywyrazowe w podanym tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wyrazy, w których wolno lub należy upraszczać grupy spółgłoskowe • wskazuje wyrazy, w których nie wolno upraszczać grup spółgłoskowych 	<ul style="list-style-type: none"> • koryguje błędy w wymowie i wyjaśnia ich przyczynę 	
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>samogłoski nosowe</i> • referuje zasady pisowni samogłosek <i>ą</i> i <i>ę</i> w zakończeniach wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczynę problemu z zapisem samogłosek <i>ą</i> i <i>ę</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przykłady wyrazów kończących się na <i>ą</i> i <i>ę</i> • wskazuje słowa, w których <i>ą</i> wymienia się na <i>ę</i> oraz <i>ę</i> na <i>ą</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • bezbłędnie stosuje zasady pisowni <i>ą</i> i <i>ę</i> w wypowiedzi pisemnej 	
<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie • posługuje się terminami i pojęciami: <i>paradoks, ironia, tragedia, akapit, argument, przykład, wypowiedź argumentacyjna, kompozycja, wewnętrzna spójność, głoska, samogłoska, spółgłoska, upodobnienia i uproszczenia fonetyczne</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciąga wnioski • określa własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze

<ul style="list-style-type: none"> • opisuje, co zostało przedstawione na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje podział obrazu na części tematyczne • opisuje postacie przedstawione na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia kolorystykę dzieła • przedstawia na podstawie wybranych źródeł cechy impresjonizmu 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat wyjątkowego charakteru dzieła Renoira • wskazuje cechy impresjonizmu na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wybrany obraz impresjonistyczny
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>renesans, humanizm</i> • wymienia najważniejsze etapy życia Jana Kochanowskiego • umiejscawia renesans w czasie 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje twórczość Jana Kochanowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje charakterystyczne cechy renesansu 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia związek twórczości Jana Kochanowskiego ze światopoglądem epoki 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy renesansowe na obrazie Mantegny
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>fraszka, apostrofa, archaizm</i> • relacjonuje treść fraszek • wskazuje podmiot liryczny we fraszkach • wskazuje adresata lirycznego f • wskazuje archaizmy w utworach 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat podmiotu lirycznego w każdej z fraszek • wskazuje apostrofę i wyjaśnia jej funkcję • przedstawia współczesną formę wskazanych archaizmów 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia stosunek Jana Kochanowskiego do natury • wskazuje kontekst biograficzny 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia renesansowy charakter fraszek 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat najważniejszych aspektów życia
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>fraszka, wiersz sylabiczny, rym, powtórzenie, archaizm</i> • relacjonuje treść fraszek • wskazuje archaizmy w utworach 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje podziału podanych fraszek na fraszki filozoficzne i fraszki obyczajowe • przedstawia układ rymów we fraszkach • przedstawia współczesną formę wskazanych archaizmów 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia funkcję powtórzenia • omawia funkcję środków stylistycznych użytych w utworach 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia refleksję o człowieku 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat aktualności twórczości Mistrza z Czarnolasu
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>pieśń, cnota, pytanie retoryczne</i> • relacjonuje treść wiersza • wskazuje podmiot liryczny utworu • wskazuje adresata lirycznego utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat podmiotu lirycznego • podaje nazwy rodzajów rymów występujących w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia postawę życiową, do której przekonuje podmiot liryczny • omawia funkcję zdań rozkazujących w pieśni 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje ostatnie zdanie wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat cech, którymi należy się wykazać w celu osiągnięcia „dobrej sławy”
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>pieśń, rym gramatyczny,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat podmiotu lirycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje metafory zawarte w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przesłanie wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje w dowolnych źródłach informacje na temat

<p><i>apostrofa, personifikacja</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść wiersza • wskazuje podmiot liryczny utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje nazwy rodzajów rymów występujących w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia funkcję apostrofy pojawiającej się w ostatniej strofie wiersza • omawia funkcję personifikacji 		<p>filozofii epikurejskiej</p>
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Skamander, metafora, słowa potoczne, optymizm</i> • relacjonuje treść wiersza • wskazuje podmiot liryczny utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat podmiotu lirycznego • wskazuje sformułowania, które wiążą się z radością życia 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje przeżycia, których doświadcza podmiot liryczny • interpretuje metaforę powstałą na bazie związku frazeologicznego <i>mieć zielono w głowie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje zakończenie wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat sposobów okazywania zadowolenia z życia i optymizmu
<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść wiersza • wskazuje podmiot liryczny utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat podmiotu lirycznego • dokonuje podziału wiersza na części tematyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia symbolikę ogrodu, przywołując kontekst biblijny • określa funkcję środków stylistycznych użytych w wierszu • interpretuje tytuł 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje przyjęcie przez podmiot liryczny postawy wyprostowanej • omawia postrzeganie szczęścia przez podmiot liryczny 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat życia i twórczości Czesława Miłosza
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>carpe diem, sentencja</i> • referuje fragment powieści • omawia świat przedstawiony danego fragmentu utworu • określa przynależność danego fragmentu do rodzaju literackiego 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje bohaterów występujących w danym fragmencie utworu • opisuje nastroje uczniów po wejściu do klasy • określa typ narracji występującej w danym fragmencie 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób zacytowany na lekcji wiersz łączy się z łacińską sentencją • opisuje przeżycia wewnętrzne wybranego uczestnika lekcji 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przesłanie prowadzonej przez nauczyciela lekcji • wypowiada swoją opinię na temat przeczytanego fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> • referuje treść całego utworu na podstawie książki lub filmu • omawia rolę, jaką odegrał Keating w życiu uczniów • wypowiada się na temat sposobów osiągania szczęścia
<ul style="list-style-type: none"> • referuje fragment powieści • określa przynależność fragmentu do rodzaju literackiego 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje każdą z bohaterek • wyjaśnia przyczynę sporu pomiędzy bohaterkami • przytacza argumenty wysuwane przez bohaterki 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje tytuł utworu • omawia argumentację bohaterek 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża swoją opinię na temat sporu zaprezentowanego we fragmencie 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy pracę pisemną związaną z tematem lekcji
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>sumo, motto</i> • referuje fragment powieści • określa przynależność danego 	<ul style="list-style-type: none"> • określa typ narracji występującej w danym fragmencie utworu • charakteryzuje bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie słów: <i>Widzę w tobie grubego gościa</i> • wylicza cechy, które wskazują na to, że Shomintsu jest dobrym 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie mądrości życiowej przekazanej przez trenera 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze opowiadanie, którego mottem są słowa: <i>Celem nie jest koniec drogi, tylko posuwanie się naprzód</i>

fragmentu do rodzaju literackiego	danego fragmentu utworu <ul style="list-style-type: none"> dokonyuje podziału treści na części ze względu na poruszane problemy 	trenerem		
<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: <i>opis sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych, opis dzieła sztuki</i> wymienia elementy składające się na opis sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych i opis dzieła sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> omawia sytuacje przedstawione na ilustracjach opisuje emocje postaci przedstawionych na ilustracjach 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje opis sytuacji na podstawie podanego planu opisuje uczucia i stany wewnętrzne bohaterów podanej sytuacji odnajduje w dowolnych źródłach symboliczne znaczenia wskazanych elementów występujących na obrazach 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy dobrze zorganizowany, jasny i zrozumiały opis sytuacji redaguje pogłębiony opis przeżyć wewnętrznych, trafnie nazywając uczucia oraz stany psychiczne i posługując się bogatym słownictwem wnikliwie przedstawia przy opisie dzieła sztuki elementy charakterystyczne, w sposób kompetentny omawia cechy sztuki, ocenia i interpretuje dzieło sztuki, ujawniając wrażliwość 	
<ul style="list-style-type: none"> przedstawia zasady stosowania akcentu wyrazowego 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie akcentuje przeczytane wyrazy 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje rzeczowniki, w których akcent pada na 3. sylabę od końca 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje w wypowiedzi wyrazy, w których akcent pada na 3. i 4. sylabę od końca 	
<ul style="list-style-type: none"> referuje zasady pisowni wyrazów, w których litera <i>i</i> oznacza spółgłoskę <i>j</i> referuje zasady pisowni zakończeń <i>-i, -ji</i> oraz <i>-ii</i> 	<ul style="list-style-type: none"> na ogół poprawnie stosuje zasady pisowni <i>i</i> i <i>j</i> w podanych wyrazach na ogół poprawnie stosuje zasady pisowni zakończeń <i>-i, -ji</i> oraz <i>-ii</i> w podanych wyrazach 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie stosuje zasady pisowni <i>i</i> i <i>j</i> w podanych wyrazach poprawnie stosuje zasady pisowni zakończeń <i>-i, -ji</i> oraz <i>-ii</i> w podanych wyrazach 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy własny tekst, wykorzystując w nim wyrazy z zakończeniami <i>-i, -ji</i> oraz <i>-ii</i> 	
<ul style="list-style-type: none"> odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie posługuje się terminami i pojęciami: <i>fraszka, archaizm, pieśń, wiersz sylabiczny, rymy gramatyczne, opis sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych, opis</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> wyciąga wnioski określa własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie interpretuje wymagany materiał właściwie argumentuje uogólnia, podsumowuje i porównuje 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje bogate konteksty formułuje i rozwiązuje problemy badawcze

<i>dzieła sztuki, akcent wyrazowy</i>				
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>plan pierwszy, plan drugi, tło, portret</i> • opisuje, co przedstawia obraz 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia sposób przedstawienia postaci 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy bohatera podkreślone na portrecie 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje wymowę obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> • przybliża sylwetkę postaci • wyjaśnia znaczenie napisów znajdujących się na obrazie i analizuje ich znaczenie w kontekście wymowy obrazu
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze etapy życia Ignacego Krasickiego • umiejscawia epokę oświecenia w czasie 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje twórczość Ignacego Krasickiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy charakterystyczne oświecenia 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia związek twórczości Ignacego Krasickiego ze światopoglądem epoki 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia obraz Jana Matejki
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>satyra</i> • relacjonuje treść satyry • określa rodzaj literacki utworu • wskazuje narratora 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje podziału utworu na części tematyczne • charakteryzuje szlachcica oraz jego żonę • wskazuje na podstawie tekstu cechy gatunkowe satyry 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia problem poruszony w satyrze • omawia związek satyry ze światopoglądem epoki 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję nad celowością ośmieszania postaw i zachowań w procesie dydaktycznym 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat zalet i wad obcych wpływów kulturowych
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>romantyzm, komedia</i> • wymienia najważniejsze etapy życia Aleksandra Fredry • umiejscawia epokę romantyzmu w czasie 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje twórczość Aleksandra Fredry 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy charakterystyczne romantyzmu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polegała wyjątkowość Aleksandra Fredry na tle epoki 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia genezę <i>Zemsty</i>
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>komedia, komizm charakterów, komizm sytuacyjny, komizm słowny, akt, scena, didaskalia, karykatura, bohaterowie pierwszoplanowi, bohaterowie drugoplanowi, bohaterowie epizodyczni, motto</i> • relacjonuje treść dramatu • przyporządkowuje utwór do rodzaju literackiego • określa czas i miejsce akcji 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy gatunkowe utworu • dokonuje podziału bohaterów na pierwszoplanowych, drugoplanowych i epizodycznych • charakteryzuje bohaterów utworu • wskazuje wątek główny i wątki poboczne utworu • podaje przykłady różnych rodzajów komizmu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega komizm charakterów, komizm sytuacyjny i komizm słowny w dramacie • wyjaśnia, na czym polega karykaturalne przedstawienie bohaterów • interpretuje tytuł dramatu • wyjaśnia sens motta 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje scenę oświadczyń Papkina pod względem stosowności stylu do sytuacji • analizuje zakończenie dramatu i omawia jego przesłanie 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady przedstawienia motywu zemsty w innych tekstach kultury • wskazuje w dramacie elementy kultury sarmackiej • porównuje treść dramatu z ekranizacją Andrzeja Wajdy

<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść danych fragmentów utworu • określa rodzaj narracji 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje bohatera danych fragmentów utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia sposób przedstawienia przeżyć wewnętrznych bohatera • interpretuje słowa bohatera: <i>Człowieka można zniszczyć, ale nie pokonać</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje sposób przedstawienia rekinów 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat sentencji: <i>Człowieka można zniszczyć, ale nie pokonać</i> i odnosi ją do wybranych tekstów kultury
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>wywiad</i> • relacjonuje treść wywiadu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób bohater wywiadu definiuje ból • opisuje powód założenia fundacji i jej cele • wymienia cechy charakteru bohatera wywiadu 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia różnice między dzieciństwem a dorosłością według Jana Meli 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze charakterystykę Jana Meli 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje postać rzeczywistą lub fikcyjną, która musiała zmagać się z przeciwnościami losu
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>charakterystyka, charakterystyka postaci, autocharakterystyka, charakterystyka porównawcza</i> • wskazuje elementy składające się na charakterystykę 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia różnice pomiędzy charakterystyką statyczną a charakterystyką dynamiczną 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy plan charakterystyki wybranej postaci literackiej bądź filmowej 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze charakterystykę zawierającą opis wyglądu zewnętrznego postaci i wnikliwy opis cech charakteru, konsekwentnie poparty trafnie dobranymi przykładami 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy charakterystykę porównawczą dwóch postaci literackich lub filmowych
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia etapy rozwoju malarstwa 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje najważniejsze cechy malarstwa na poszczególnych etapach • rozróżnia najważniejsze typy dzieł malarskich ze względu na temat 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia elementy języka malarstwa na wybranym dziele 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia dzieło sztuki według podanych kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada opinię na temat sztuki abstrakcyjnej • przygotowuje prezentację na temat wybranego artysty • tworzy pisemną recenzję wybranego dzieła sztuki
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>czasownik osobowy, czasownik nieosobowy, czasowniki dokonane, czasowniki niedokonane</i> • wymienia, przez co odmienia się czasownik • odróżnia formy nieosobowe czasownika od form osobowych 	<ul style="list-style-type: none"> • określa formy gramatyczne czasownika • uzupełnia zdania czasownikami w odpowiedniej formie 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje zdania z nieosobowymi formami czasownika zakończonymi na <i>-no, -to</i> • przekształca zdania, używając odpowiedniej formy czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> • modyfikuje wypowiedź za pomocą zmiany aspektu • sporządza notatkę z zastosowaniem nieosobowych form czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje instrukcję, w której wykorzystuje czasowniki w trybie rozkazującym • odmienia czasowniki kłopotliwe

<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>strona czynna, strona bierna, wykonawca czynności, obiekt czynności, czasownik przechodni, czasownik nieprzechodni</i> • przedstawia zasadę tworzenia strony biernej czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca zdania ze strony czynnej na bierną i odwrotnie • odróżnia czasowniki przechodnie od czasowników nieprzechodnich • wskazuje wypowiedzi, w których najważniejszą rolę odgrywa wykonawca czynności oraz te, w których najistotniejszy jest obiekt czynności 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje, w jakich okolicznościach używamy strony biernej • odnajduje w tekście czasowniki w stronie biernej i wyjaśnia, w jakim celu zostały użyte 	<ul style="list-style-type: none"> • używa strony biernej w tekstach oficjalnych, np. w stylu urzędowym 	
<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia klasyfikację imiesłów • wskazuje imiesłowy w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy imiesłowy od podanych czasowników • odmienia imiesłowy przymiotnikowe 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca zdania podrzędne w imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe z określeniami • przekształca wskazane zdania na konstrukcje z imiesłowami przysłówkowymi 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje i poprawia błędy związane z użyciem imiesłów • redaguje tekst z użyciem wszystkich rodzajów imiesłów 	
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia zasady pisowni <i>nie</i> z imiesłowami 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasady pisowni <i>nie</i> z imiesłowami • tworzy imiesłowy z przeczeniem <i>nie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • zastępuje określenia oznaczające cechy z imiesłowami z przeczeniem <i>nie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje tekst z użyciem imiesłów z przeczeniem <i>nie</i> 	
<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie • posługuje się terminami i pojęciami: <i>charakterystyka, karykatura, komiks, strona czynna czasownika, strona bierna czasownika, aspekt, formy osobowe czasownika, formy nieosobowe czasownika, imiesłowy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciąga wnioski • określa własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>romantyzm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje twórczość Adama Mickiewicza 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy charakterystyczne romantyzmu 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia związek pomiędzy twórczością Adama 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wskazane obrazy pod kątem ich związku z epoką

<ul style="list-style-type: none"> wymienia najważniejsze etapy życia Adama Mickiewicza umiejszcwia epokę romantyzmu w czasie 			Mickiewicza a ideami epoki	
<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu <i>powstanie narodowowyzwoleńcze</i> relacjonuje treść wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje bohaterkę wiersza Adama Mickiewicza <i>Śmierć Pułkownika</i> wymienia wartości istotne dla bohaterki wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu <i>romantyczna legenda bohatera</i> interpretuje ostatnią strofę utworu omawia funkcję porównania bohaterki wiersza do Czarnieckiego 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat klimatu dominującego w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia sylwetkę Emilii Plater na podstawie dowolnych źródeł
<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje treść utworu Adama Mickiewicza <i>Reduta Ordona</i> określa rodzaj literacki utworu 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat narratora wskazuje przykłady animizacji wskazuje wyrazy dźwiękonaśladowcze 	<ul style="list-style-type: none"> omawia sposób przedstawienia wydarzeń porównuje sposób przedstawienia napastników i obrońców omawia sposób przedstawienia cara określa funkcję animizacji określa funkcję nagromadzenia wyrazów dźwiękonaśladowczych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje przesłanie <i>Reduty Ordona</i> 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia sylwetkę Juliana Konstantego Ordona na podstawie dowolnych źródeł
<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: <i>pozytywizm, emigracja</i> wymienia najważniejsze etapy życia Henryka Sienkiewicza umiejszcwia epokę pozytywizmu w czasie 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie hasła: <i>dla pokrzepienia serc</i> charakteryzuje twórczość Henryka Sienkiewicza 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje cechy charakterystyczne pozytywizmu 	<ul style="list-style-type: none"> omawia genezę <i>utworu</i> wypowiada się na temat wyjątkowości twórczości Henryka Sienkiewicza na tle epoki 	<ul style="list-style-type: none"> omawia hasło <i>dla pokrzepienia serc</i> w kontekście twórczości Henryka Sienkiewicza
<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wiersz biały, wiersz wolny</i>, referuje treść wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> podaje nazwy środków stylistycznych użytych w wierszu wskazuje cechy wiersza wolnego 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcję środków stylistycznych zawartych w wierszu omawia język wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat własnego pojmowania pojęcia 	<ul style="list-style-type: none"> opracowuje mapę myśli dotyczącą utworu tworzy samodzielną wypowiedź pisemną

<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść danych fragmentów utworu • podaje nazwę rodzaju narracji 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat narratora • opisuje świat przedstawiony • wypowiada się na temat roli opowieści w życiu narratora 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia relację pomiędzy narratorem a światem przedstawionym • interpretuje gest kobiet z plemienia Kinte wobec przybysza • interpretuje tytuł utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje relacje pomiędzy głównym bohaterem a utraconą ojczyzną 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat sensu poszukiwania własnych korzeni • wypowiada się na temat kontekstu historycznego danych fragmentów
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>fantastyka, symbol</i> • relacjonuje treść danych fragmentów utworu • podaje nazwę rodzaju narracji 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia świat przedstawiony we fragmentach utworu • wypowiada się na temat bohaterów występujących w danych fragmentach • wskazuje cechy świadczące o tym, że podany fragment nie należy do literatury realistycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje symbolikę pierścienia • omawia rozważania Froda dotyczące domu 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje symbolikę podróży Froda • przedstawia własne refleksje na temat postrzegania domu z perspektywy podróży 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia inne, znane sobie teksty kultury należące do fantastyki (literatura, film, komiks) • wskazuje różnice pomiędzy fantastyką a science fiction • przedstawia swoje zdanie na temat fantastyki
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>teza, argument, wniosek</i> • wymienia etapy przygotowywania wypowiedzi argumentacyjnej • odnajduje tezę i argumenty w podanym tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia chwyt argumentacyjny 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w tekście argumenty nierzeczowe 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje wnikliwą, przekonującą i konsekwentną argumentację do podanej tezy 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia wypowiedź argumentacyjną od takiej, która wskazuje jedynie związek przyczynowo-skutkowy
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia etapy rozwoju rzeźby 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje najważniejsze cechy rzeźby na poszczególnych etapach • rozróżnia najważniejsze typy dzieł rzeźbiarskich ze względu na temat 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia elementy języka rzeźby na wybranym dziele 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia dzieło sztuki według podanych kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada swoją opinię na temat rzeźby abstrakcyjnej • przygotowuje prezentację na temat wybranego artysty • tworzy pisemną recenzję wybranego dzieła sztuki
<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje zdania złożone • odróżnia zdania złożone współrzędnie od zdań złożonych podrzędnie 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje pytanie, na które odpowiadają dane zdania podrzędne • podaje nazwy rodzajów zdań złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> • przyporządkowuje wykresy do zdań 	<ul style="list-style-type: none"> • sporządza wykresy zdań złożonych 	

<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje zdań złożonych wskazuje spójniki, przed którymi należy postawić przecinek w zdaniu złożonym współrzędnie 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje zdania złożone współrzędnie i określa ich typy przyporządkowuje zdania współrzędne stosownie do podanego wykresu wskazuje zdania podrzędne przydawkowe i formułuje do nich pytania wskazuje zdania podrzędne dopełnieniowe i formułuje do nich pytania 	<ul style="list-style-type: none"> sporządza wykresy zdań złożonych współrzędnie przyporządkowuje zdania podrzędne stosownie do podanego wykresu 	<ul style="list-style-type: none"> sporządza wykresy zdań złożonych i podaje nazwy typów zdań podrzędnych 	
<ul style="list-style-type: none"> wymienia zasady stosowania przecinków w zdaniach złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje zdania złożone współrzędnie, w których brakuje przecinków 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje zdania podrzędne i stawia przecinki w odpowiednich miejscach 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca tekst, stawiając przecinki w odpowiednich miejscach 	
<ul style="list-style-type: none"> odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie posługuje się terminami i pojęciami: <i>wypowiedź argumentacyjna, neologizm, nowela, opowiadanie, wiersz biały, wiersz wolny, fantastyka, zdania złożone współrzędnie, zdania złożone podrzędnie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> wyciąga wnioski określa własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie interpretuje wymagany materiał właściwie argumentuje uogólnia, podsumowuje i porównuje 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje bogate konteksty formułuje i rozwiązuje problemy badawcze
<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: <i>realizm, fantastyka, paleta barw</i> opisuje, co widzi na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> określa temat dzieła wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> omawia funkcję palety barw zastosowanej przez malarza interpretuje tytuł dzieła 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje znaczenie kształtu znajdującego się w centrum obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie wybranych źródeł wyjaśnia znaczenie terminu <i>surrealizm</i>
<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ballada, manifest, egzotyka, orient, romantyzm</i> wymienia podróże odbyte przez Adama Mickiewicza 	<ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie podróży na Krym dla poety 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat znaczenia podróży dla romantyków 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polegał przełomowy charakter <i>Ballad i romansów</i> 	<ul style="list-style-type: none"> omawia obraz Juliusza Kossaka <i>Adam Mickiewicz z Sadykiem Paszą w Turcji</i>

<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ballada, realizm, fantastyka, punkt kulminacyjny, nauka moralna</i> • relacjonuje treść ballady • określa przynależność utworu do rodzaju literackiego 	<ul style="list-style-type: none"> • ustala, jaką wiedzę na temat świata przedstawionego ma narrator • wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne utworu • wskazuje punkt kulminacyjny • charakteryzuje bohaterów utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia stosunek narratora do opowiadanych zdarzeń • objaśnia sens nauki moralnej sformułowanej w utworze • wskazuje cechy gatunkowe utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat nauki moralnej wyrażonej w balladzie 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje elementy estetyki romantycznej na obrazie Johna Williama Waterhouse'a <i>Pani z Shalott</i>
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>sonet</i> • relacjonuje treść wiersza • ustala przynależność utworu do rodzaju literackiego • wskazuje podmiot liryczny 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat podmiotu lirycznego • dokonuje podziału utworu na dwie części • wskazuje zastosowane środki stylistyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • określa funkcję środków stylistycznych użytych w wierszu • omawia sposób przedstawienia ciszy w końcówce utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa nastrój wiersza i wyjaśnia, jakimi środkami jest on budowany • interpretuje puentę utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia sposób przedstawienia natury w wybranym tekście kultury
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>punkt kulminacyjny, nastrój grozy</i> • relacjonuje treść danych fragmentów utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat narratora danych fragmentów utworu • charakteryzuje bohaterów danych fragmentów • wskazuje punkt kulminacyjny 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia relacje pomiędzy bohaterami • interpretuje wydarzenia symboliczne zawarte w danych fragmentach 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje sposób tworzenia atmosfery grozy 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje środki filmowe przydatne do przedstawienia atmosfery danych fragmentów • omawia sposób tworzenia atmosfery grozy w wybranym tekście kultury popularnej
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>sonet, personifikacja</i> • relacjonuje treść wiersza • wskazuje podmiot liryczny 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat podmiotu lirycznego • wskazuje środki stylistyczne • ustala przynależność gatunkową wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • określa funkcję środków stylistycznych użytych w wierszu • wyjaśnia metaforyczny sens ostatniej strofy wiersza • wyjaśnia metaforyczne znaczenie związków frazeologicznych, w których znajduje się słowo <i>skrzydła</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje przesłanie utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje konteksty i nawiązania
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>puenta, neologizm, symbol</i> • relacjonuje treść utworu • określa przynależność utworu do rodzaju literackiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat narratora • charakteryzuje bohaterów utworu • omawia kompozycję utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa nastrój utworu • omawia funkcję neologizmów zastosowanych w wierszu • interpretuje symbolikę 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie puenty podejmuje rozważania na temat pochodzenia zła w świecie 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat popularności baśni

<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść fragmentów utworu • podaje nazwę rodzaju narracji 	<ul style="list-style-type: none"> • określa czas i miejsce akcji • charakteryzuje bohaterów danych fragmentów utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia relacje między bohaterkami • wypowiada się na temat reakcji narratorki na przyjaźń • omawia funkcję wyrazów potocznych w danych fragmentach 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje ostatnią wypowiedź bohaterki • wskazuje wady i zalety życia w świecie wyobraźni 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat ludzkiej potrzeby fantazjowania • interpretuje obraz Salvadora Dalego <i>Miraz</i>
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>teza, hipoteza, argumenty</i> • referuje trzy możliwe schematy pisania rozprawki 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje argumenty do podanego zagadnienia • tworzy plan rozprawki na podstawie podanej dyskusji 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje argumenty i kontrargumenty do podanej tezy 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze rozprawkę w której: <ul style="list-style-type: none"> - zawarta została właściwa teza bądź hipoteza - argumentacja jest wnikliwa, przekonująca i konsekwentna - przedstawiona została własna opinia dotycząca zadanego tematu, ujawniająca szczególną wrażliwość/wnikliwość piszącego 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy prezentację na temat wybranej subkultury • wyjaśnia znaczenie terminu <i>kontrkultura</i> i podaje przykłady
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia etapy rozwoju grafiki 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje najważniejsze cechy grafiki na poszczególnych etapach • odróżnia grafikę artystyczną od grafiki użytkowej 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i opisuje najważniejsze techniki graficzne 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia dzieło sztuki według podanych kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje prezentację na temat wybranego artysty grafika • tworzy pisemną recenzję wybranego dzieła sztuki
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wypowiedzenie wielokrotnie złożone, zdanie główne</i> • dokonuje podziału wypowiedzeń wielokrotnie złożonych na wypowiedzenia składowe 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje zdanie główne w wypowiedzeniu złożonym • stosuje odpowiednią interpunkcję w zdaniach wielokrotnie złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> • sporządza wykres zdania wielokrotnie złożonego • przekształca grupy zdań pojedynczych w wypowiedzenia wielokrotnie złożone 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje opisu składniowego sporządzonego wykresu • koryguje zbyt długie wypowiedzenia wielokrotnie złożone 	
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>mowa zależna, mowa niezależna</i> • wyjaśnia różnice pomiędzy mową niezależną a mową zależną 	<ul style="list-style-type: none"> • w podanym tekście wskazuje mowę zależną i mowę niezależną • zapisuje dowolny dialog w formie mowy zależnej 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje tekst, w którym wypowiedzi bohaterów zapisuje w formie mowy niezależnej 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie 	

	<ul style="list-style-type: none"> • przy zapisie dialogu stosuje poprawną interpunkcję 			
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>cytat, prawo autorskie, plagiat, źródło, przypis bibliograficzny</i> • wymienia zasady cytowania cudzych tekstów 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje odpowiednie słownictwo przy wprowadzaniu cytatów • wplata cytaty w wypowiedź, stosując odpowiednie zwroty wprowadzające i znaki interpunkcyjne 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zapisuje przypisy bibliograficzne 	<ul style="list-style-type: none"> • opracowuje bibliografię dotyczącą podanego tematu 	
<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie • posługuje się terminami i pojęciami: <i>rozprawka, ballada, sonet, mowa niezależna, mowa zależna, cytat, przypis bibliograficzny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciąga wnioski • określa własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze etapy życia Charlesa Dickensa • umiejscawia epokę wiktoriańską w czasie 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje twórczość Charlesa Dickensa 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy charakterystyczne epoki wiktoriańskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia związek pomiędzy twórczością Charlesa Dickensa a problemami epoki 	
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ironia, symbol, problemy społeczne, realizm, fantastyka</i> • relacjonuje treść utworu • określa przynależność utworu do rodzaju literackiego • podaje nazwę rodzaju narracji 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia świat przedstawiony utworu • przedstawia realia społeczne przedstawione w utworze • wymienia problemy społeczne zaprezentowane w utworze • charakteryzuje głównego bohatera • wskazuje elementy fantastyczne w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia stosunek narratora do bohatera • omawia sposób przedstawienia duchów • nazywa emocje towarzyszące Scrooge'owi w czasie podróży w czasie i przestrzeni • wyjaśnia, na czym polega wewnętrzna przemiana bohatera • określa funkcję elementów fantastycznych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat symbolicznego znaczenia świąt Bożego Narodzenia w naszym kręgu kulturowym • analizuje sposób przedstawienia Bożego Narodzenia w <i>Opowieści wigilijnej</i> • wypowiada się na temat hierarchii ważności Ebenezera Scrooge'a 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wybraną adaptację <i>Opowieści wigilijnej</i>
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>folklor, lud, dziady</i> • opisuje obrzęd dziadów 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje rodzimy folklor jako główne źródło inspiracji we wczesnej twórczości Adama 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia powiązania pomiędzy biografią poety a tematem jego wczesnych dzieł 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat sposobu postrzegania ludu przez romantyków 	

	Mickiewicza			
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>dramat romantyczny, dziady, guślarz, motto, wierzenia ludowe, nauka moralna</i> • relacjonuje treść utworu • opisuje miejsce i czas wydarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat obrzędu dziadów • wskazuje elementy obrzędów pogańskich i chrześcijańskich • charakteryzuje bohaterów występujących w dramacie • omawia role danych uczestników obrzędu • przedstawia rodzaj kary właściwy poszczególnym duchom 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia funkcję czasu i sposobu przywołania danych duchów • wyjaśnia, na czym polegała wina danych duchów • opisuje nastrój dramatu • wyjaśnia znaczenie motto utworu • wskazuje cechy dramatu romantycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje sposoby uzyskania odpowiedniego nastroju w dramacie • wypowiada się na temat aktualności prawd moralnych przedstawionych w utworze • interpretuje zakończenie dramatu 	<ul style="list-style-type: none"> • wybiera dwie adaptacje dramatu i dokonuje ich analizy porównawczej • omawia elementy wiary ludowej funkcjonujące współcześnie
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>dyskryminacja, hejt</i> • relacjonuje treść fragmentów utworu Ewy Barańskiej <i>Zapomnieć Różę</i> • określa przynależność utworu do rodzaju literackiego • podaje nazwę rodzaju narracji 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia świat przedstawiony w utworze • wypowiada się na temat narratorki danych fragmentów • wymienia zasady, którymi kierowali się ważniacy rządzący klasą 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia relacje panujące w klasie • wskazuje przyczyny zachowania narratorki po przeczytaniu powieści 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia sposób, w jaki bohaterka ocenia samą siebie z perspektywy czasu • podejmuje dyskusję na temat mechanizmu dyskryminacji 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wybrane teksty kultury podejmujące temat dyskryminacji • przygotowuje prezentację multimedialną dotyczącą przyczyn i mechanizmów dyskryminacji
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>powieść kryminalna</i> • relacjonuje treść fragmentów utworu Agathy Christie <i>Morderstwo w Orient Expressie</i> • określa przynależność utworu do rodzaju literackiego • podaje nazwę rodzaju narracji 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje czas i miejsce akcji • wskazuje morderców i ich motywy • charakteryzuje Herkulesa Poirot 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia cechy decydujące o przynależności gatunkowej utworu • omawia wpływ czasu oraz miejsca dokonania zbrodni na sposób prowadzenia śledztwa 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia, w jaki sposób detektyw odkrył prawdę 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat wymierzania sprawiedliwości z pominięciem sądów • wypowiada się na temat innych słynnych detektywów poznanych za pośrednictwem różnych tekstów kultury
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>dyskusja, stanowisko (teza), argument, kontrargument, sofizmat</i> • wskazuje cele podjęcia dyskusji 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w podanym tekście argumenty i kontrargumenty • wskazuje w podanej dyskusji nieuczciwe chwytły 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje argumenty i kontrargumenty do podanej tezy 	<ul style="list-style-type: none"> • bierze udział w debacie • wyjaśnia, w jaki sposób rozpoznaje się sofizmaty 	

<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy dobrego dyskutanta • wymienia nieuczciwe chwytów stosowane w dyskusji 				
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wyraz podstawowy, wyraz pochodny, temat słotwórczy, formant, przedrostek, przyrostek, wrostek, formant zerowy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie podanych wyrazów pochodnych • tworzy przymiotniki od rzeczowników 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w podanych parach wyrazów wyraz podstawowy i wyraz pochodny • wskazuje formant w wyrazie pochodnym 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje analizy słotwórczej podanych wyrazów 	
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>kategoria słotwórcza, czasowniki dokonane, stopień wyższy i najwyższy przymiotników oraz przysłówków</i> • wymienia kategorie słotwórcze 	<ul style="list-style-type: none"> • przyporządkowuje wyraz pochodny do kategorii słotwórczej 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy czasowniki dokonane poprzez dodanie przedrostków • tworzy stopień wyższy i najwyższy przymiotników i przysłówków 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wyrazy należące do konkretnych kategorii słotwórczych 	
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rodzina wyrazów, rdzeń, wyraz pokrewny, oboczność</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wyrazy należące do jednej rodziny • wskazuje wyraz podstawowy w parze wyrazów pokrewnych 	<ul style="list-style-type: none"> • podkreśla rdzeń i wskazuje oboczności w rodzinie wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> • sporządza wykresy rodziny wyrazów 	
<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy decydujące o pisowni przedrostków z-, s- 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje wyrazy, stosując odpowiednie przedrostki • zapisuje wyrazy z odpowiednimi przyrostkami -dztwo, -ctwo, -dzki, -cki 	<ul style="list-style-type: none"> • w podanym tekście poprawia błędy wynikające z błędnego zapisu przedrostków z-, s- oraz przyrostków -dztwo, -ctwo, -dzki, -cki 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy własny tekst z użyciem wyrazów z przedrostkami s-, z- oraz przyrostkami -dztwo, -ctwo, -dzki, -cki 	
<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie • posługuje się terminami i pojęciami: <i>dyskusja, reportaż, wyraz pochodny, formant, typy formantów, rodzina wyrazów, wyrazy pokrewne, rdzeń,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciąga wnioski • określa własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze

<i>przedrostki z-, s-, przyrostki -dztwo, -ctwo, -dzki, -cki</i>				
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>graffiti, symbol</i> • opisuje, co przedstawia graffiti Banksy'ego <i>There is always hope...</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje otoczenie, w którym artysta namalował graffiti 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje symbolikę danych elementów dzieła 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje tytuł dzieła w odniesieniu do jego treści 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie wybranych źródeł przygotowuje prezentację na temat twórczości Banksy'ego
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wywiad, frazeologizm</i> • relacjonuje treść wywiadu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego Zbigniew Religa został chirurgiem • referuje odczucia lekarza podczas przeszczepu serca • charakteryzuje Zbigniewa Religę jako lekarza 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia emocje, jakie Zbigniew Religa odczuwał w czasie pierwszej operacji • przedstawia romantyczną stronę zawodu lekarza, którą dostrzegł Religa 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje znaczenie przekształconego frazeologizmu w tytule wywiadu 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat filmu <i>Bogowie</i> w reżyserii Łukasza Palkowskiego
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>niepełnosprawność</i> • relacjonuje treść danych fragmentów utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje osiągnięcia Stephena Hawkinga, o których jest mowa w tekście • przedstawia stosunek narratora tekstu do życia 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia, w jaki sposób naukowiec postrzega swoją niepełnosprawność 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje przesłanie, które może wynikać z relacji Hawkinga na temat jego życia 	<ul style="list-style-type: none"> • odszukuje informacje na temat ludzi, którzy osiągnęli sukces pomimo różnego rodzaju ograniczeń
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>niepełnosprawność</i> • relacjonuje treść danych fragmentów • podaje nazwę rodzaju narracji 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat narratora • charakteryzuje narratora – bohatera • określa czas i miejsce akcji utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia funkcję zmian, jakie zaszły w życiu bohatera • interpretuje wymowę przedstawienia 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje wymowę danych fragmentów utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat filmu <i>Chce się żyć</i> w reżyserii Macieja Pieprzycy
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>sztuka przetrwania, paradoks</i> • relacjonuje treść danych fragmentów 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia kompozycję tekstu • wymienia wskazówki dotyczące przetrwania w trudnych warunkach 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje główne przesłanie tekstu • omawia funkcję przytoczonych przez autora przykładów 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice pomiędzy tekstem a literaturą piękną 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wybrany tekst kultury opisujący przetrwanie w trudnych warunkach
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>wywiad</i> • wymienia etapy tworzenia wywiadu 	<ul style="list-style-type: none"> • układa pytania do autora podanego tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • zbiera informacje na temat wybranej postaci, wymyśla temat wywiadu i układa pytania 	<ul style="list-style-type: none"> • przeprowadza wywiad z kolegą/koleżanką • wskazuje błędy w podanym wywiadzie 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia i ocenia wskazany przez siebie wywiad

<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>prezentacja, mowa ciała, font, trema</i> • wymienia etapy tworzenia prezentacji 	<ul style="list-style-type: none"> • opracowuje plan prezentacji 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia funkcję mowy ciała podczas wygłaszania prezentacji • gromadzi materiały do prezentacji 	<ul style="list-style-type: none"> • wygłasza prezentację na forum klasy 	
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>skrótowiec, skrót</i> • wymienia rodzaje skrótowców • przedstawia zasady odmiany skrótowców i używania ich w zdaniach • wymienia zasady stosowania skróconego zapisu 	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje skrótowce w tekście • wyjaśnia znaczenie skrótowców • wyjaśnia znaczenia podanych skrótów 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie stosuje skrótowce w zdaniu • poprawnie zapisuje skróty podanych wyrażeń 	<ul style="list-style-type: none"> • zastępuje podane nazwy właściwymi skrótowcami 	
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wyraz złożony, złożenie, zrost</i> • referuje zasady tworzenia wyrazów złożonych i wymienia ich typy 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia znaczenie wskazanych wyrazów złożonych • odróżnia zrosty od złożeń 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy poprawne przymiotniki złożone 	<ul style="list-style-type: none"> • używa wyrazów złożonych w odpowiednim kontekście 	
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia zasady pisowni przymiotników złożonych z łącznikiem i bez łącznika 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje wyrazy, stosując zasady pisowni przymiotników złożonych z łącznikiem i bez łącznika 	<ul style="list-style-type: none"> • w podanym tekście poprawia błędy wynikające z błędnego zapisu przymiotników złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy własny tekst z użyciem wyrazów z przymiotnikami złożonymi 	
<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie • posługuje się terminami: <i>wywiad, prezentacja, skrótowce, skróty, wyrazy złożone</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciąga wnioski • określa własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze